[גזר החוף Daucus glaber – פורח בחולות מישור החוף (אפריל 2016)]

כתב: גדי פולק

גזר החוף *Daucus glaber* (שם נרדף *D. litoralis*) (סוככיים) הוא עשב חד-שנתי שרוע או זקוף שגובהו לרוב 30-50 ס"מ. הענפים מסתעפים מהבסיס, עמדתם זקופה או נטויה ועל פי רוב הם קרחים, או שעירים במידה מועטה. העלים מנוצים וגזורים לאונות. לשורשי גזר החוף ריח המזכיר ריח של גזר מאכל. התפרחות הן מטיפוס סוכך מורכב בקוטר 6-15 ס"מ המתפתח בראש ענפי הצימוח או גם בחיק עלים. קרנות הסוכך אינן שוות באורכן, מספרן 5-10 ואורכן נע בין 6 ל-15 ס"מ. בבסיס הסוכך עלי מעטפת קצרים – פשוטים או מחולקים ל-3 אונות. כל סוככון (סוכך משנה) מלווה בעלי מעטפית (חפים) דקים וקצרים. מספר הפרחים בכל סוככון בין 5 ל-10. אין גביע בפרח ו-5 עלי הכותרת צבעם לבן, ורדרד או צהבהב וגודלם אינו אחיד. הפרח דו-מיני ומכיל 5 אבקנים ועלי במרכז המורכב משחלה תחתית בת 2 על שחלה, כנית (המשטח העליון בראש השחלה) ושני עמודי עלי קצרים. כמו בכל צמחי משפחת הסוככיים, הכנית היא המקום שממנו מופרש הצוף ונלקח ע"י זבובים שהם המבקרים השכיחים בפרחים. מהשחלה מתפתח פרי דו-זרעון שצורתו דמוית ביצה, ואורכו כ-5 מ"מ, מצויד בשורות של שיכים שארוכים מרוחבו של הפרי עצמו, והם נצמדים לגורמי הפצה בעת התייבשות הצמח.



גזר החוף – גבעולים, עלים, סוככים ופרחים. צילם: ישי שמידוב ©
להגדלה – לחצו על התמונות

גזר החוף נובט ואחרי הגשמים הראשונים ומצמיח על העלים הגזורים במהלך חודשי החורף. בסוף מרץ מתחילה הפריחה, אשר שיאה חל באפריל. לאחר הפריחה הצמח מתייבש, והשלדים היבשים מצויים בשטח כאשר הם נושאים את הסוככים היבשים עם

הפירות, המופצים בהדרגה משלד הצמח.





גזר החוף - שלד הצמח היבש עם הפירות. צילם: ישי שמידוב ©
להגדלה - לחצו על התמונות

חולות יציבים הם בית הגידול האופייני של **גזר החוף**, בעיקר לאורך מישור החוף, אך הוא גדל גם בחולות הנגב המערבי. תפוצתו העולמית היא במזרח אגן הים-התיכון.

בסוג **גזר** 25-20 מינים. בישראל גדלים 7 מינים, מביניהם נזכיר את ה**גזר** ה**קיפח**, שהוא קרובו של הגזר התרבותי. זהו צמח הנפוץ במיוחד בשדות בור ובמקומות נטושים. בעת הפריחה, בשנת חייו השנייה, מגיע גבעול התפרחת לגובה של 1.5 מ' וקוטר תפרחת הסוכך עולה על 10 ס"מ. הפרחים של הסוככון המרכזי מנוונים, צבע הכותרת ארגמן כהה והם יוצרים כתם כהה במרכז התפרחת, המהווה אות ויזואלי המושך ביקורי זבובים וחיפושיות (ראו שתי תמונות למטה מימין). כאשר הצמח מתייבש והפירות מבשילים, קרנות הסוכך יוצרות מבנה דמוי סלסלה סגורה שבתוכו מצויים מאות דו-זרעונים, מצידים בשיכים על שטח פניהם. גשמי הסתיו גורמים לפתיחת המבנה ומאפשרים את הפצת הפירות (שתי תמונות למטה משמאל).









גזר קיפח - צילם: ישי שמידוב ©

==========

כל הזכויות שמורות ל"כלנית" ©

ציטוט: פולק ג 2016 גזר החוף Daucus glaber – פורח בחולות מישור החוף (אפריל 2016), "פורחים עכשיו", כתב-עת "כלנית" מספר 3.
https://www.kalanit.org.il/daucus-glaber